

Kring Mars & Mercurius Gent O-VI vzw

De geschiedenis van de Gentse Floraliën

De voorlopers

Bisschop Antoon Triest

Bisschop Antoon Triest (1577-1657) richtte in zijn riant buitengoed "Belvédère", gelegen in de wijk Gent-Ekkerghem, naast prachtige hovingen, serres en oranjerieën een lusttuin in tussen 1625 en 1630 met zeldzame planten en bloemen die hij van zijn buitenlandse kennissen en relaties kreeg.

Bij het graven van de Coupure in 1751 werd dit domein in tweeën gesneden en ging dit gebied op in verstedelijking.

De botanische tuin van Gent 1797

In de oude moestuin van de abdij van Baudeloo werd een botanische tuin en kruidtuin ingericht.

Onder de leiding van Charles Van Hulthem, Gents bibliofiel en plantenliefhebber, werden mooie serres gebouwd. In 1809 werd een catalogus "De Hortus Gandavensis" uitgegeven van alle aanwezige planten en hun variëteiten.

Van Hulthem stimuleerde de lokale tuinbouwers om internationale contacten te leggen en ervaringen uit te wisselen.

De plantentuin werd in 1903 overgebracht naar zijn huidige plaats op de hoek van de Emiel Clauslaan en de K.L. Ledeganckstraat en is nu deel van de Universiteit Gent.

De start

Tijdens de achttiende eeuw werden op de Gentse Kouter veel inheemse planten aangeboden.

De rijke burgerij verlangde ernaar ook meer exotische planten te bekomen.

In de rijk geïllustreerde bloemenboeken die in het buitenland werden uitgegeven, zagen zij afbeeldingen van ongekende planten met zonderlinge, prachtige bloemen. Vooral in Engeland werden planten uit de overzeese gebieden ingevoerd en verder gekweekt.

Toen de Gentse hovenier Frans Van Cassel terug kwam van een tuintentoonstelling in Engeland deed hij op 10 oktober 1808 enthousiast verslag aan zijn collega's in de herberg "Au jardin de Frascati" in het Akkersstraatje aan de Coupure Rechts. Dit was de plaats waar de bloemisten samen kwamen om van gedachten te wisselen.

De waard was de heer Lanckman, zelf ook hovenier, die reeds vanaf 1805 zeldzame soorten azalea's verkocht in zijn herberg.

Dezelfde avond werd "De maatschappij voor landbouw en kruidkunde" opgericht, de "Société d'agriculture et de botanique de Gand".

De eerste tentoonstelling werd op 6 februari 1809 georganiseerd in de herbergzaal. De zaal was amper 48 m² groot. Er waren 49 zeldzame planten die deelnamen aan de wedstrijd voor de allermooiste plant. Verder was de herbergzaal nog versierd met allerlei in bloei staande knolgewassen zoals hyacinten, tulpen, krokussen en narcissen. Een borstbeeld van keizer Napoleon zag dat het goed was.

Die eerste tentoonstelling was zo'n grandioos succes dat men besloot om voortaan elk jaar een winter- en een zomertentoonstelling te houden.

Voor de wintertentoonstelling van 1810 werd de "Au Jardin de Frascati" te klein en verhuisde men naar een feestzaal in de Korte Meer, de zaal heette "Sodaliteit" en lag vlakbij de Kouter. De tentoonstelling ging door van 6 tot 9 februari en er werden 243 planten tentoongesteld.

Niettegenstaande de continentale blokkade van Engeland door Napoleon bleef er contact bestaan met de Britse hoveniers.

Ondertussen was herbergier Lanckman naar een ander locatie in de Holstraat verhuist, waar hij een koffiehuis met aanpalende zaal "Le jardin botanique" (later Hof van Flora, nu HTISA) opende. De wintertentoonstelling van 6 januari 1811 ging op deze locatie door.

Er werden prijzen en medailles uitgereikt voor de zeldzaamste en best gekweekte planten en culturen. Er werd zelfs een medaille uitgereikt voor de rijkste fruitboomgaard binnen een straal van twee mijlen rond Gent.

Belangrijke leden waren Lieven Bauwens en Charles Van Hulthem.

In Gent werden verschillende nieuwe bloemen en planten ontwikkeld voornamelijk de azalea waarvan de wereldberoemde "Harde Gentse".

Op voorstel van de Britten werden in Gent de onderhandelingen gevoerd om de oorlog tussen de Britten en de Amerikanen te beëindigen. John Quincy Adams, de latere president van 1825 tot 1829, was de leider van de Amerikaanse delegatie.

Tijdens hun verblijf in Gent bezocht de delegatie verschillende keren het "Hof van Flora". Op 24 december 1814 werd "De Vrede van Gent" getekend en ter gelegenheid van het vredesverdrag werd een uitzonderlijke tentoonstelling georganiseerd.

Op 14 april 1815, onder Nederlands bewind, kreeg de Maatschappij het predicaat 'Koninklijk' (Koninklijke bescherming met een dotatie). Koning Willem I der Nederlanden bracht een bezoek aan het "Hof van Flora" in september 1815.

In 1828 moest er plaats gevonden worden voor 1200 planten. Het stadsbestuur stelde de Pacificatiezaal van het stadhuis ter beschikking.

Vanwege het toenemend succes werd beslist om een eigen gebouw op te richten.

In 1835 werd het Gentse Casino aan de Coupure gebouwd (bijna drie hectare), waar tweemaal per jaar een tentoonstelling werd gehouden tot in 1908.

Men voorzag heel wat tentoonstellingsruimte, een concertzaal voor 800 personen, een bibliotheekzaal, een restaurant, andere noodzakelijke ruimtes en een tuinsite.

De vermaarde Gentse stadsarchitect Louis Roelandt werd aangesteld als ontwerper. De inhuldiging had plaats op 15 augustus 1836.

De eerste tentoonstelling werd gehouden op 12 maart 1837.

De eerste grote vijfjaarlijkse tentoonstelling, die vanaf 1873 de 'Floralien' zou genoemd worden, had plaats in 1839.

*De laatste Floraliën die in het Casino plaatsvonden werden georganiseerd in 1908.
In 1914 zou in het Casino een laatste Rozententoonstelling gehouden worden.*

Tijdens de oorlog 1914-1918 werd het Casino gebruikt als legerhospitaal.

Op 19 februari 1920 werden de tuinen en de gebouwen door de Provincie Oost-Vlaanderen onteigend om er een 'Hoge School van de Arbeid' in onder te brengen.

Rond 1930 werden de gebouwen gedeeltelijk gesloopt en getransformeerd en kwam er de Veeartsenijschool van de Gentse Universiteit.

De Floraliën verhuisden in 1913 (jaar van de wereldtentoonstelling te Gent) naar het Citadelpark waar het Gentse gemeentebestuur een nieuwe multifunctionele tentoonstellingsruimte had gebouwd.

De warme serre voor de orchideeën en de palmen zou in de jaren twintig omgebouwd worden tot een wintervelodroom, het zgn. 'Kuipke'.

Dit Floraliënpaleis huisvestte tot 1985 de vijfjaarlijkse tentoonstelling, waarna het gebouw werd gerenoveerd en sindsdien het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst of SMAK herbergt.

Sedert april 1990 vonden de Gentse Floraliën elke vijf jaar plaats in de beursgebouwen van Flanders Expo (Sint-Denijs-Westrem).

De beschikbare tentoonstellingsruimte werd jaarlijks uitgebreid tot uiteindelijk 43.000 m².

De 34ste editie in de Expo had plaats van 17 tot 25 april 2010.

De 35ste editie ging door van 22 april tot 1 mei 2016 en had plaats op 4 verschillende plaatsen in Gent (de Bijloke, de Leopoldskazerne, het Sint-Pietersplein en het Citadelpark).

Niettegenstaande al de bloemenpracht bleek de formule van opsplitsing geen verhoopt succes te kennen en bleven de organisatoren om verschillende redenen zitten met een financiële kater.

In september 2017 maakte de organisatie bekend dat de editie 2020 terug zou plaatsvinden in het Gentse Floraliënpaleis en het omliggende Citadelpark, het groene hart van de stad Gent en "Back to the roots".

Thema voor de editie Floraliën 2020 zou "Mijn Paradijs, een wereldse tuin!" geweest zijn maar wegens de corona pandemie kon de tentoonstelling niet doorgaan.

De tentoonstelling is nu voorzien in 2021.

Paul Bruynooghe

